תלמוד בבלי · אחרונים · ר' יוסף ענגיל · גליוני השס · נזיקין

גליוני השס על הוריות

רבי יוסף ענגיל

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

גליוני השס על הוריות

רבי יוסף ענגיל

מקור הטקסט: דיקטה · רישיון: CC BY-SA 4.0

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/גליוני-השס-על-הוריות/
הקובץ נוצר ב־17 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

דף ב: 4
דף ג: 4
דף ג: 5
דף ד: 5
דף ד: 5
דף ו: 5
דף ז: 5
דף ח: 5
דף ט: 6
דף י: 6
דף י: 6
דף יא: 6
דף יב: 6
דף יב: 7
דף יג: 7
דף יג: 7
דף יד: 8

דף ב:

ראוי להוראה כו', **כגון מאן כו'**. נ"ב ע' תוספתא תרומות פרק ה' א"ר יהודה בן בבא אחד מן הראויין להוראה כו' ואולי ר' יהודה בן בבא לא הי' תלמיד וא"א לאוקמי לתלמיד דמתני' בר' יהודה בן בבא אולם אם לא הי' תלמיד לא הל"ל אחד מן הראויין להוראה דפשיטא דהי' ראוי להוראה ול' זה שייך רק על תלמיד לומר דאף שהי' עדיין תלמיד ומן הלמידין לפני חכמים מ"מ כבר הי' ראוי להוראה וכן משמע קצת מאי דאמר שם עוד ולא עוד אלא שב"ד צריכין למנות על כולם כו' ומשמע דהוא הי' תלמיד יושב לפני ב"ד וראוי להוראה ממש כשמעון בן עזאי ושמעון בן זומא דכאן ואמר דראוי שיהיו הב"ד נמנין כו':

דתניא אם נפש אחת תחטא בשגגה בעשותה כו' העושה מפי עצמו חייב בהוראת ב"ד פטור. נ"ב עמ"ש על הגליון שבת צ"ג א' וקצרתי שם במובן וכוונתי דזה א"י וזה א"י כל אחד מה שהוא עושה בכחו הרי איננו מכח השני רק בכח עצמו הוא עושה אלא דכחו קלוש ולא הי' אפשר למלאכה להעשות ע"י כחו זה לבד רק ע"י כח שניהם אבל העושה עכ"פ מה שהוא עושה בכחו הנה הוא ע"י עצמו לא ע"י השני ומשא"כ ביחיד שעשה בהוראת ב"ד אזי כל מעשהו הרי הוא רק בכח הב"ד דלולי הוראתם הרי לא הי' עושה כלל לכן עיקר המעשה מתייחס רק לב"ד לא לו ולחייב את הב"ד לבד ג"כ א"א דסוף סוף הרי הי' רק הוראה ודיבור מצדם ולגבי חטאת לעשות כתי' ולכן שנים שעשאוהו דכגון זה דהאחד עושה הכל מכח אחר ומתייחס המעשה מש"ה לשניהם לזה מפאת העשי' ולזה מפאת הכח אין לחייב לא את זה ולא את זה ולכן מיסתבר למידרש מיעוטא דבעשותה דממעט שנים שעשאוהו אשנים שעשאוהו דכה"ג היינו יחיד שעשה בהוראת ב"ד דזה מיסתבר טפי למיפטר מב' שעשאוהו בפועל ממש בזה א"י וזה א"י ואולם מל' הגמ' כאן מיסתבר לי טפי דהכוונה כהך דיבמות ק"ו ב' וירקה מעצמה בעי' עש"ה וה"נ בעשותה מעצמה בעי' ולא שיעשה ע"י ב"ד בהוראתם וע"ע ב"מ ל"ו א' כל שבועה שהדיינים משביעין אותה אין חייבין עלי' משום שבועת ביטוי שנא' נפש כי תשבע מעצמה והוא ג"כ כהך דכאן דדרשי' בעשותה מעצמה ולא ע"י ב"ד וע"ע דוגמא ב"ק ל"ט א' כי יגח ולא שיגיחוהו וה"נ דרשי' בעשותה ולא שיעשוהו ב"ד ע"י הוראה:

דף ג.

תיקו. נ"ב ע' שו"ת הרדב"ז ח"ה סי' א' תקפ"ו:

דף ג:

דבכל התורה כולה קיי"ל רובו ככולו כו'. נ"ב ע' שו"ת מהרי"ט סי' נ"ח:

דף ד.

דאית בה פישוט כו'. נ"ב ע' שו"ת תשב"ץ ח"ג סי' שט"ו:

דף ד:

או זקן. נ"ב לעניין אי נזדקן אחד מסנהדרין אי מסלקין אותו ע' שו"ת חיים שאל סי' פ"ט שהביא דברי הראשונים בזה ע"ש:

דף ו.

אילימא מדכתי' תחת אבותיך יהיו בניך. נ"ב ע' תוס' מעילה ט' ב' ד"ה קרבנות ציבור:

דף ז:

הוא בחלב והן בדם מהו כו'. נ"ב ע' ס' בכור שור חולין ה' ב':

דף ח.

דתנא דבי ר' ישמעאל אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענום. נ"ב במסורת הש"ס ציין מכות כ"ד א' והוא שם מימרא דסתמא דגמ' אבל מצאנו זה עוד לתנא דבי ר' ישמעאל עצמו בסנהדרין צ"ט א' ע"ש דאמר כי דבר ד' בזה כו' ר' ישמעאל אומר זה העובד עכו"ם מאי משמעה דתנא דבי ר' ישמעאל כי דבר ד' בזה זה המבזה דיבור שנאמר לו למשה מסיני אנכי ד' אלקיך לא יהי' לך אלהים אחרים וגו' וברש"י זה העובד עכו"ם היינו דבר ד' דיבור שדיבר הקב"ה בעצמו לישראל דאנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענום עכ"ל והיינו דתנא דבי ר' ישמעאל מפרש קרא דכי דבר ד' בזה אעבודת כו"ם מפאת דזהו בייחוד דבר ד' לישראל ששמעוהו מפי ד' בעצמו משא"כ שאר התורה שמעו מפי משה וא"כ הרי נאמר גם בהך תנא דבי ר' ישמעאל דסנהדרין הך דאנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה שמענום:

דף ט.

אלא שאין כ"ג משיח חייב כו'. נ"ב אם העניין דא"צ כפרה כלל על טומאת מקדש וקדשיו וע"כ פטרתו תורה מקרבן או העניין להיפוך דחטאו חמור וחשוב כמזיד דאין מתכפר בקרבן ומש"ה אין מביא קרבן ע' פלוגתא בזה בירושלמי שבועות פ"א ה"ז עש"ה:

דף י.

פרט לנגעי אונסין. נ"ב בשאלתות פ' מצורע ובתים בני אונס נינהו אם אינו עניין לבתים תנהו עניין לאדם מאי היא דאי אכיל אוכל ומשקה דמייתי לידי נגע לא מטמא עכ"ל ועפי"ז מובן הקושי' מהא דתני' אדם כי יהי' כו' דאין לו מובן זולת זה דמאי קושי' מאדם אבתים:

דף י:

אמר רבא אטו צדיקי אי אכלי תרי עלמי מי סני כהו. נ"ב נ' דפליגי בעניין הלכה אי מצוה להתענות ולסגף עצמו או הוא להיפוך איסור להתענות ע' תענית י"א א' רש"י ד"ה וכי באיזה נפש חטא זה:

דף יא:

ירושה היא לכם. נ"ב הפוסקים הביאו דברי הת"כ דבכל ענייני התמנות הבן קודם לאחר אם הוא ממלא מקום אביו והאריכו בזה והיכא דלא מת האב רק שאירע בו אונס או מעתיק דירתו למקום אחר אי גם בכה"ג יכול למנות בנו במקומו ובנו קודם לאחר גם בזה האריכו האחרונים וע' שו"ת חוש המשולש טור א' סי' ז' אות ד' דפשיטא לי' דגם בכה"ג בנו קודם ולא דן כלל בזה רק כ' שם דלעניין ש"ץ בביהכ"נ של יחיד לא שייך קדימת הבן לאחר רק בדעת בעל ביהכ"נ הוא תלוי דירושת הבן הוא רק בשררות של ציבור ולגבי ש"ץ בביהכ"נ של ציבור עש"ה:

דף יב.

כרתי. נ"ב פירשו ז"ל על שם יכרתו שונאינו וע' מהרי"ו סי' קצ"ג אם אינו יכול למצוא איפי"א [למרור בליל פסח] יקח לוויי"ך משום דאיקרי כרתי כלומר נכרתו שונאינו עכ"ל ומ"ש נכרתו הוא בדיוק והכוונה שנכרתו המצריים דשם אין לומר דהרמז יכרתו דזה שייך רק בר"ה דמסמנין בו אלעתיד מפני היותו יום הדין של כל השנה העתידה לבוא

אולם גם בפסח נידונין על התבואה וזהו ג"כ ר"ה וכמבואר במגילה ל"א ב' דעצרת מיקרי ר"ה מפני שנידונין בו על פירות האילן ושייך שפיר יכרתו שונאינו שלא יהי' להם תבואה ויכרתו מן העולם בחסרון מזונות:

דף יב:

אמר רב למטה ממש כו' ושמואל אמר כו'. נ"ב מעין זה ב"ק ס"א א' רב אמר נהר ממש ושמואל אמר כו':

דף יג.

תנאי היא כו'. נ"ב ע' שו"ת חיים שאל ח"ב סי' מ"ב אות כ"ה נסתפק דכיון דיש לכל אחת עדיפות בפ"ע ע"כ אף דקיי"ל דמביא מה שירצה מ"מ במביא ב' חטאות כאחת אולי צריך להביא שניהם כשבה או שניהן שעיר' דאל"כ מדוע יתן לזה עדיפות שאין בשני וכ' דזה יכול להיות כוונת רש"י כאן ד"ה שעיר יחיד דכ' כגון שהיו שנים כו' ולא כ' כגון שאדם אחד הביא ב' חטאות כשבה ושעיר ע"ש:

האיש קודם לאשה להחיות ולהשב אבידה. נ"ב ע' שאילת יעב"ץ סי' ס"ח דכשרוצים להעבירם על דת חלילה ג"כ האיש קודם להצילו ע"ש:

יכול הדיוטות הי' כו'. נ"ב ע' סנהדרין צ"ג א':

זו הית' בחזקת שמור. נ"ב ע' פ' הראב"ד עדיות פ"ה מ"ו מה שהביא שם מן הסיפרי ולא שכבר שטתה כל ימי' כלומר מאחר שהוא יודע בה שהיא למודה לזנות כבר נכנס בה על דעת כן כו' ע"ש וזה לכאורה דלא כהך דכאן דגיורת היא בחזקת שמור ולכך רצין לישא אותה וע' בח"א למהרש"א כאן:

שסורן רע. נ"ב ע' פירש"י וע' רש"י קידושין פ"ב א' ד"ה סורו רע וע' פסחים קי"א ב' איסרא דמזוני כו' איסרא דעניותא כו' דפירושו שר של מזונות כו' וע' שו"ת הריב"ש סי' ק"י העתיק מגמ' פסחים הנ"ל שרא דעניותא והיינו דאיסרא הוא כמו שרא:

דף יג:

בני ת"ח כו'. נ"ב ע' שו"ת תשב"ץ ח"ג סי' קי"א:

בחיי אביהם. נ"ב ע' שו"ת הראנ"ח סי' נ' שכ' אהך דהניזקין ואחריהם בני ת"ח כו' איברא שכמדומה לי שבירושלמי יש ובחיי אביהם עכ"ל וע"ש כל התשובה וצע"ק שלא הביא גמ' דכאן וראיתי עוד בשו"ת הראנ"ח סי' ע' שם הביא גמ' דכאן וע"ש:

דף יד.

גם שנאתם וגו'. נ"ב ע' שו"ת שבות יעקב ח"ב סי' צ"ו:

הכל צריכין למרי חטיא. נ"ב היינו דדברי תורה נמשלים לחטים והכל צריכין ללמוד וליהנות מיודעם כמו שהכל צריכין ליהנות מבעלי חטים ודוגמת זה סנהדרין ל"ז א' בטנך ערימת חטים מה ערימת חטים הכל נהנין ממנה אף סנהדרין הכל נהנין מטעמיהן: